

«بولگزیته»، خروج احتمالی لهستان از اتحادیه اروپا

علیرغم تهدیدهای مطرح شده بروکسل علیه لهستان، خروج احتمالی ورشو از اتحادیه اروپا دارای چنان عواقب سیاسی و اقتصادی خطرناکی است که می تواند منجر به تشویش حداکثری اتحادیه اروپا شود.

علیرغم تهدیدهای مطرح شده بروکسل علیه لهستان، خروج احتمالی ورشو از اتحادیه اروپا دارای چنان عواقب سیاسی و اقتصادی خطرناکی است که می تواند منجر به تشویش حداکثری اتحادیه اروپا شود.

خبرگزاری مهر، گروه بین الملل - وحید پورتجیشی: اگرچه اختلافات درونی در اتحادیه اروپا از خروج بریتانیا از این اتحادیه موسوم به برگزیت کلید خورد اما ماجرا به همین جا ختم نشد و مدتی پس از برگزیت، راستگرایان فرانسوی نیز خواستار جدایی از این بلوک سیاسی - اقتصادی شدند؛ موضوعی که اگرچه با روی کار آمدن «امانوئل ماکرون» رئیس جمهور فرانسه مسکوت ماند، اما بارقه های آتش آن همچنان در زیر خاکستر اختلافات داخلی فرانسه روشن مانده و با ادامه انتقادات از نحوه سیاست ورزی ماکرون در فضای داخلی و همچنین رسوایی قرارداد «آکوس» آتش آن بار دیگر برافروخته شده است.

لهستان، پرچمدار جدید اختلاف با بروکسل

گسترش اختلافات میان اعضای اتحادیه اروپا اما طی روزهای اخیر ابعاد تازه ای به خود گرفته است. اگرچه پیش از این، بسیاری معتقد بودند که اعضای بخش شرقی اتحادیه اروپا در صورت بروز اختلاف، آخرین کشورهایی خواهند بود که به دلیل وابستگی اقتصادی به این بلوک اقتصادی، ساز مخالف با بروکسل را کوک کنند، اما ماجرای اختلافات میان ورشو و بروکسل نشان داد که ظاهراً بسیاری از این تحلیل ها اشتباه از آب درآمده اند.

اختلاف میان لهستان و اتحادیه اروپا، از تحمیل برخی قوانین جدید توسط پارلمان اروپا شروع شد که عبارتند از قانونی بودن سقط جنین، موضوع مهاجرت و پناهندگی و برخی موارد دیگر؛ مواردی که اتحادیه اروپا تمامی آنها را برای اعضای خود لازم الاجرا دانست اما چند روز بعد، دادگاه قانون اساسی لهستان برخی از این موارد را منافی قوانین ملی و داخلی این کشور دانسته و اعلام کرد که ورشو ملزم به اجرای آنها نبوده و قوانین ملی این کشور در صورت مغایرت با مصوبات اتحادیه اروپا، نسبت به آنها ارجحیت خواهند داشت.

در همین راستا، «ویکتور اوربان» نخست وزیر مجارستان نیز روز شنبه، طی سخنانی خواستار احترام بروکسل به حاکمیت مستقل اعضای اتحادیه اروپا شد.

اتحادیه اروپا نیز ضمن ابراز ناخشنودی از رأی دادگاه قانون اساسی لهستان، تهدید کرد که احتمال مواجه شدن ورشو با برخی تحریم ها از سوی بروکسل وجود دارد. «دیدیه ریندرس» عضو کمیسیون دادگستری اتحادیه اروپا در همین رابطه روز جمعه در بروکسل به خبرنگاران گفت: ما اکنون منتظر تصمیمات جدید دیوان عدالت درباره وضعیت لهستان و همچنین تحریم های مالی احتمالی روزانه هستیم.

همچنین «کلمنت بون» نماینده فرانسه در اتحادیه اروپا، حکم دادگاه قانون اساسی لهستان در مورد برتری قانون اساسی ملی این کشور بر قوانین این اتحادیه را حمله به اتحادیه اروپا توصیف کرد و درباره عواقب احتمالی هشدار داد.

وی در این باره گفت: این مسئله ای بسیار جدی است. این یک مسئله فنی یا حقوقی نیست بلکه یک مسئله سیاسی در فهرست بلند تحریکات علیه اتحادیه اروپا است.

«اورزلا فون درلاین» رئیس کمیسیون اروپا نیز روز شنبه در خصوص این اقدام دادگاه قانون اساسی لهستان ابراز تأسف کرده و گفت اتحادیه اروپا تمامی تلاش خود را برای اطمینان از برتری قوانین اتحادیه اروپا در برابر قوانین ملی اعضای این اتحادیه به کار خواهد بست.

اختلاف در فرهنگ، کنش در سیاست خارجی

به نظر می رسد آنچه امروز منجر به ایجاد اختلاف میان دو کشور اروپای شرقی، یعنی لهستان و مجارستان با بروکسل شده،

تصور اشتباه اتحادیه اروپا از وجود فرهنگ و ارزش های یکسان در میان ملل قاره سبز است. نباید از یاد ببریم که علیرغم وجود چنین تصویری، نیمی از اروپای شرقی، زمانی به صورت داوطلبانه به بلوک شرق و شوروی پیوسته و تا واپسین روزهای حیات شوروی نیز عضویت خود را در میان اتحاد جماهیر شوروی حفظ کردند. از سوی دیگر، کشورهایایی چون لهستان و مجارستان از جمله کانون های حضور یهودیان محافظه کار و سنتی اروپا و البته میزبان یکی از بزرگترین کلیساهای مسیحیان کاتولیک در جهان بوده که طبیعتاً با این دست مصوبات اتحادیه اروپا میانه خوشی ندارند.

از سوی دیگر، مقامات اتحادیه اروپا در خصوص اختلاف اخیر میانه دو طرف، دلیل ابراز نگرانی خود را لزوم رعایت حقوق اولیه بشر در لهستان اعلام کرده اند. آنچه مسلم است، از آنجا که مؤلفه های حقوق اولیه بشر همچون آزادی، عدالت، مساوات و... همواره در طول تاریخ مورد تفسیر و تأویل قرار گرفته و همچنین نگاه مکاتب مختلف فلسفی و حتی مذهبی به این اصول اولیه با یکدیگر متفاوت و نسبی است، لذا بنا به شرایط فرهنگ، زمان و مکان اجرای این حقوق، مفهوم و ماهیت آنها مورد تفسیر و در اصطلاح محلی سازی (localization) قرار خواهند گرفت. حتی در جوامعی مانند آمریکا نیز شاهد تفسیر ایالات مختلف از یک مفهوم حقوقی ثابت، به اشکال مختلف هستیم.

لذا به نظر می رسد پارلمان اروپا در وضع قوانین، دچار رویکردی مانند دشمن سابق خود یعنی شوروی شده اند؛ دشمنی که همواره بیش از هفتاد سال، مقامات آن را به تلاش برای یکپارچه سازی جامعه در زیرساخت های فرهنگی و تک حزبی سازی در سیاست متهم کرده و این رفتار مسکو را منافی اصل آزادی می پنداشتند!

همین تلاش برای یکسان سازی فرهنگی و حذف تفاوت های فرهنگی و نادیده گرفتن قومیت ها در اروپا منجر به ایجاد اختلاف در عرصه سیاست خارجی و شکل گیری تعارض منافع ملی اعضای اتحادیه اروپا با مصوبات پارلمان این بلوک در برخی موارد شده است.

اگرچه نخست وزیر و وزیر خارجه لهستان همزمان اعلام کرده اند که ورشو قصد جدا شدن از اتحادیه اروپا را ندارد اما بسیاری از کارشناسان معتقدند ادامه روند اختلافات میان لهستان و بروکسل با توجه به روی کار بودن حزب راستگرای قانون و عدالت لهستان (PSI) منجر به کلید خوردن فرآیند خروج ورشو از اتحادیه اروپا یا «پولگزیت» شود اما در صورت رخداد چنین حادثه ای که احتمال آن بسیار بعید به نظر می رسد، اتحادیه اروپا متوجه ضرر سنگینی در بخش اقتصادی و سیاسی خواهد شد.

به لحاظ سیاسی، با نگاهی به نقشه لهستان به خوبی متوجه اهمیت لهستان برای اتحادیه اروپا خواهیم شد. در بخش شمالی لهستان، منطقه «کالینینگراد» واقع شده که اگرچه ارتباط جغرافیایی با روسیه ندارد اما بخشی از خاک این کشور و از جمله پایگاه های نظامی مهم روسیه در قلب اروپا محسوب می شود. علاوه بر آن، لهستان از ناحیه شرق نیز با بلاروس، یعنی متحد اول مسکو در اروپا، مرزی گسترده دارد. لذا نیازی به توضیح نیست که در صورت بالا گرفتن اختلافات میان ورشو و بروکسل و اعمال تحریم های مشابه بلاروس از سوی اتحادیه اروپا علیه لهستان، چه رخ خواهد داد

اما به لحاظ اقتصادی نیز باید بدانیم که لهستان طی دستکم دو دهه گذشته، به «هاب» باری اروپا بدل شده و به دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی، زیرساخت های لازم و البته سیاست های اتحادیه اروپا طی سال های گذشته، می توان گفت که عمده بارهای ورودی به منطقه یورو از شرق، از طریق خاک لهستان وارد شده و از طریق بنادر اصلی این کشور یعنی بنادر گدانسک، گدینیا، شزچین و اوینووچسیه در تمامی اروپا توزیع می شوند. بدیهی است در صورت اعمال هرگونه اقدام خام و نسنجیده اتحادیه اروپا در قبال ورشو، پاسخ لهستان به تحریم های بروکسل بسیار سخت تر از آن چیزی خواهد بود که می توان تصور کرد!